XIII. évfolyam Budapest. 68. szám. Hétfő, 1879. márczius 10.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.
Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

Szerkesztői iroda:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.
Kiadó hivatal:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová az előfizetési pénzek küldendők.

TÁVIRATOK.

Árvíz.

Szeged, márcz. 9. Feladatott este 6 óra 15 p., érkezett 6 óra 20 p. (Saját különtudósitónktól.) Az élethalál tusa szakadatlanul tart, s a védmunkálatok sikere folyvást kétséges. A kormánybiztos a ma kifüggesztett falragaszokban igy szól a szegedi néphez:

„Szeged város becsülete és megmentése érdekében rendelem és parancsolom, hogy minden munkabiró polgár vonuljon ki az alföld-fiumei vaspályánál levő töltések védelmére. Istenre kérem, vessen számot magával minden polgár, ne hozzon azon kényszerüségbe, hogy erőhatalommal kelljen kényszeritenem a szegedi magyart városának és családjának védelmére.“

A statáriumot délután kidobolták; a törvényszéknél, adópénztárnál a katona-őrséget megerősitették. Egész nap házróla házra katonaság jár az embereket a töltéshez hajtani; eredmény azonban kevés, mert egész kocsi-karaván vonulnak a Tiszántúlra holmikkal. A töltésről Boross kormánybiztos jelenti, hogy ha még ezer ember nincs, éjjelre menthetlenül kiszakadnak a töltések. Az alsó részen a vörös kereszt mellett nővedett a veszély. Itt a szabadkai országutat átvették. Most már a temesvári vasutvonalon kivül semerre sincs nyitva a közlekedés. Munkásokat, gőzhajón hoztak, 500 embert Orosházáról, 200-at Makóról és 180-at Ó-Kanizsáról. Vásárhely és Szentes saját aggasztó állapotuk miatt visszatarták az igért munkaerőt. Kende kormánybiztos Péchy miniszter felhivására hajót küldött Mindszent alá. **Algyőn és Tápén rabolják a házakat.** A mentők ma egy holttestet halásztak ki a vizből. Az anyameder félhüvelykkel apadt. A munka lázasan folyik mindenütt. Az üzletek összecsomagoltak, s készen vannak a menekvésre. A törvényszék **moratoriumot** kér. A lakosság félelemmel néz a bekövetkező éjszaka elé. Mentésre öt gőzhajó áll a város alatt. **Dorozsmáról vészharang hallik.**

Szeged, márcz. 9. (Az „Egyetértés“ távirata.) Dorozsma viz alatt van. Esti hat óra óta szakadatlan zug a vészharang. Szeged lakosságának egy harmadrésze menekült. A kiöntött ár két lábbal magasabb a Tisza vizénél.

—

Pétervár, márcz. 9. Totleben tábornok Drinápolyt márczius 5-kén hagyta el. Este a város ki volt világitva és a lakosság sokszor kiáltá: „Eljen Sándor császár.“ Reuf pasa Totleben tábornokot a pályaudvarba kisérte és ez utóbbi a mohamedán papságtól is melegen üdvözöltetett. Totleben elutazása előtt még rendeletet bocsátott közre, hogy Reuf pasának a muszka csapatok elvonulása után feladatát megkönnyebitse a nyugalom fenntartására. — Totleben tábornok márcz. 7-én Jeni-Zagrában a csapatokat megszemlélte és este Sipka faluba ért.

Szerajevo, márcz. 8. Mohamed születése napja az eddigi szokás szerint üdv-ágyulövésekkel ünnepeltetett. Délután Joanovics altábornagynál egy 18 mohamedán papból és fővárosi előkelőből álló küldöttség jelent meg, hogy hitsorsosaik nevében ezen vallásegyenlőség elismeréseért köszönetet mondjon és a császári trónhoz való ragaszkodását kifejezze. A küldöttség vezére kijelentette, hogy a meggyőződés az uj kormány vallási türelmességéről mindinkább elterjed és ez által az ellentállás utolsó nyomai is el fognak tünni.

Szentpétervár, márczius 9. (Az „Egyetértés“ távirata.) Kiewből ide érkezett hirek szerint, ott általában azt beszélik, hogy az utolsó zendülés folytán elfogottak közül e hó 3-án késő éjjel a külvárban három fogoly, azok közt egy leány, agyon lövetett.

Konstantinápoly, márczius 9. (Az „Egyetértés“ távirata.) A franczia kormány Kelet-Rumélia fölött a védnökséget iparkodik elnyerni. Fournier, az itteni franczia nagykövet ez ügyben a portával tárgyalást folytat. Franczia ország, ha ezen kivánságát keresztül viszi, készneknyilatkozott a portának pénzügyi támogatást nyujtani.

Pétervár, márcz. 9. A külföldi orvosok jegyzőkönyve Wetljankában márczius 6-dikáról konstatálja, hogy a járvány Asztrachán kormányzóságban megszüntnek tekinthető, mivel márcz. 9-dikéig sem halálozás, sem kóreset nem fordult elő. A vesztegzárak Szareptában, Achtabában és Ettonban megszüntettek.

Cadix, márcz. 9. Az osztrák korvett „Helgoland“ tegnap ismét Polába vitorlázott.

Berlin, márcz. 9. A császár igen jó éjt töltött; egészségi állapota nagyon kielégitő.

Pétervár. márcz. 9. Loris-Melikoff gróf távirata Asztrachanból márczius 7-ről: „A külföldi orvosok tegnapi gyülésében Eichwald tanár Wetljankában irott jegyzőkönyvet szerkesztett, melyben Hirsch, Biesiadecki, Kabiadis, Petreskó és Eichwald orvosok konstatálják, hogy az asztracháni kormányzóságban mult év október közepétől folyó év január végéig uralkodó járvány pestis volt, mely a leventai mirigypestis jellegével birt. — A nevezett orvosok tartózkodnak itéletet hozni a járvány behurczolása módja felett, mielőtt további vizsgálatok által tüzetesb adatokat nyernek. A járvány elenyészettnek tartható, mivel febr. 9-ike óta sem halálozás, sem kóreset nem jeleztetett, de egy uj felmerülésre nézve, kivált Weltjankában, lehetetlen garancziát vállalni. Az orvosok a következő Eidwald tanár által javaslott rendszabályokat ajánlják: 1. Hosszasb orvosi felvigyázatot a gyanus helységekben. 2) A fennálló elzárás további fentartását minden járványos faluhan, egész a 6 heti törvényes határidő lefolyásáig. 3) Valamennyi járványos helység általános elzárását 10 napos vesztegzárral. Az oroszok a fennálló kordon további fenntartását az asztracháni kormányzóságban feleslegesnek tartják.“

Pétervár, márcz. 9. Loris-Melikoff gróf távirata Asztrachánból márczius 8-ról: Nincsenek több járványos betegek. A vesztegzár Wiasowska és Betajewka falvakban beszüntetett és e szerint az elzárási vonal kevesbül. Egyszersmind a védvonal az asztracháni kormányzóság körül Sareptában, Achtubában és Eltonban megszüntetett.

Pétervár, márcz. 9. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az olonetzi kormányzóság fővárosából Petrozawodskból, Oroszország északi határán, ide azt jelentik, hogy az ottani gyármunkások köt „borzasztó betegség“ tört ki, mely naponként számtalan áldozatot elragad. Az ágyu-öntőde ennek következtében beállitotta munkálatait és több mint kétezer munkást elbocsátott.

Bécs, márcz. 9. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az itteni ruthén egyesület „Russkaja osnowa“ egy Czernovitzba küldött a monarchia elleni ellenséges távirat következtében lett felosztatva. A „Sicz“ czimü akadémiai ruthén-egylet tegnap itt Szewczenko orosz költő emlékezetére rendezett ünnepélyt, melyet a rendőrség betiltott.

Budapest, márczius 9.

A független ségi párt mai értekezletén tárgyalás alá vétetett a berlini szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat. A párt egyhangulag elhatározza, hogy a törvényjavaslat érdemleges tárgyalásába belebocsátkozik, de azt elveti s a berlini szerződést sem el nem fogadja, sem tudomásul nem veszi. A kérdéshez Eötvös Károly, Helfy Ignácz, Kállay Ödön, Szederkényi Nándor, Ugron Gábor, Hegedüs László, Lükő Géza s Mocsáry Lajos tüzetesen szólanak, Katona Lajos pedig határozati javaslatot nyujt be, mely azonban jelen szövegében el nem fogadtatik. Ellenben a párt egyhangulag megállapodik abban, hogy a képviselőházban indokolt határozati javaslattal fogja a berlini szerződés elvetését inditványozni.

A határozati javaslat szövegezésére egy bizottság alakittatik. A bizottság tagjaiul Mocsáry Lajos, Kállay Ödön, Eötvös Károly, Helfy Ignácz és Ugron Gábor megválasztatnak s a párt által felkéretnek, hogy a határozati javaslatot a lehető legrövidebb idő alatt, legföljebb e hó 11-ig előterjeszszék.

Az országgyülési szabadelvü párt mai értekezletét Szontagh Pál elnök megnyitván, első sorban a berlini szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta és fogadta el az értekezlet.

Azután a költségvetés részletes tárgyalása folytattatván, felvétetett az ipar- és kereskedelmi miniszterium költségvetése, melynél felszólaltak Baross Gábor, utána a gazdasági czélokra szánt összegnél Bethlen András gr. és György Endre, s közben többször válaszolva Kemény Gábor b. miniszter és Tisza Kálmán miniszterelnök. E tárcza költségvetésének elfogadása után felvétetett a közoktatási és vallásügyi miniszterium költségvetésének tárgyalása, melynél Poor Antal, Teleszki István, az országos képtárnál Teleki Géza gr. szólalt fel. Szóltak továbbá Tibád Antal a reáliskolák reformjáról, s a székely-udvarhelyi állami főreáltanodáról, Szabó Imre Csáktornyán tanitóképezde felállitásáról, mit a miniszter megigért; — Zsilinszky a népiskolákról, Knöpfler pedig a polgári iskolákról. Ezzel a tárcza költségvetése elfogadtatván, az értekezlet véget ért.

Az országgyülésiegyesült ellenzék mai értekezletén a berlini szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta, megállapodásra azonban nem jutott, hanem határozatát egy jövő értekezletre halasztotta.

Az erdélyi képviselők értekezlete az „utakról“ szóló törvényjavaslat tárgyában kiküldött bizottság munkálatát elfogadta és elhatározta, hogy együttesen vagy keresztül viszik javaslatukat vagy elbuknak vele.

A képviselőház igazságügyi bizottsága e hétfen ismét felveszi működését s a kihágásokról szóló törvényjavaslatnak még hátralévő utolsó fejezetét és az átmeneti intézkedéseket fogja tárgyalni s az átalános rész módositott szakaszainak hitelesitését fogja eszközölni; tehát a 138. §-nak bevégzésével még nem fejeztetett be a törvényjavaslat tárgyalása.

A Tisza és mellékfolyóinak szabályozása

ügyében szükségelt törvényhozási intézkedések előzetes megbeszélése és tárgyalása végett ma déli 12 órakor az országház I. osztályu termében értekezlet tartatott.

Az értekezletre a képviselőház tagjai közül igen számosan jelentek meg.

A kormány részéről jelen volt: Hieronymi Károly közlekedésügyi államtitkár.

Csanády Sándor felszólitja Lónyay Menyhért grófot, hogy az elnöki széket foglalja el,

Lónyay Menyhért arra kéri az értekezletet, hogy miután ő a „Tisza-völgyi társulat“ választott központi bizottmányának elnöke, az értekezlet mást válasszon elnökének (Általános felkiáltások: Éljen Lónyay Menyhért!) Ezután elfoglalja az elnöki széket és a következőket adja elő:

A tapasztalás azt mutatja, hogy ha végig tekintünk a Tisza-szabályozás történetén, látni fogjuk, hogy az mindig akkor nyert bizonyos lendületet, és akkor szünt meg az apathia, midőn nagy veszély következett be és midőn a Tiszavidékeit a legnagyobb csapások érték. Szerinte nem particuláris, hanem országos érdekből kötelességük a tiszavidéki képviselőknek, kik a törvényhozás menetére befolyással birnak, ezen hazánknak legdusabb talajjal biró és szép jövő elé néző vidékeinek érdekeit előmozditani. A mai szerencsétlen viszonyok leginkább mutatják azt, hogy ugy a kormány, mint a törvényhozás részéről okvetetlenül intézkedéseket kell tenni ezen vidékek megmentésének érdekében.

Mint minden tárgynál, ugy ezen nagy ügynél is az első és legfontosabb kérdés a pénzkérdés. A tisza-völgyi társulatok a multban akkor nyerték a legelső lendületet, midőn az 50-es évek végén és a 60-as évek elején a legelső nagy kölcsön megadatott. Ezen kölcsön sem sikerült volna, hogy ha a megelőző években azon vidékeket nagy csapások nem sujtották volna. Sajnálattal emliti, hogy a Tiszaszabályozása iránti érdeklődés Széchenyi korától kezdve 1852—53-ig csaknem teljesen megszünt és hogy ezen idő alatt mi sem történt. Most három éve ismét felébredtek az érdekeltek és az általuk megtartott közgyülés kimondotta, hogy központi bizottságot választszanak és hogy a maguk elé kitüzött czél elérése végett pénzről kell gondoskodni.

Az eddigi eljárás az volt, hogy az egyes szabályozási társulatok iparkodtak saját hitelüket felhasználni, a mi gyakran igen nagy áldozatokkal járt, mert csaknem kizárólag a vidéki takarékpénztárakból voltak kénytelenek 10—12%-es kamat mellett pénzt felvenni. Az általam emlitett központi bizottságot megbizta a közgyülés, hogy érintkezzék a kormánynyal azon kedvezmények iránt, a melyek mellett egy olcsó kölcsön létesitése remélhető. Ha nem csalódik, mintegy két éve annak, hogy arra a pénzügyminiszter kilátást nyujtott. A központi bizottság körülbelől egy éve elhatározta, hogy maga fog egy javaslatot készitteni, a mely az adott viszonyok közt a törvényhozás által helybenhagyva, törvénybe legyen iktatható, mert ettől várja azon reményének teljesülését, hogy a szükséges pénz be lesz szerezhető. Ezen javaslatot a központi bizottság át is adta azt Széll Kálmán volt pénzügyminiszter urnak.

A mostani pénzügyminiszter kineveztetése után a központi bizottság kötelességének ismerte ezen fontos ügyet Szapáry Gyula gróf ő nagyméltóságának is figyelmebe ajánlani és miután biztatást nyert, ismét összejött a napokban rendes havi ülésre és elhatározta, hogy köldöttséget fog a pénzügyminiszter urhoz küldeni, mely felkérje őt arra, hogy azon javaslatot, a melyet a központi bizottság megállapitott, minél előbb terjessze a képviselőház elé. A közlekedési miniszter ur a napokban a képviselőház ülésén legnagyobb készségét jelenté ki az iránt, hogy az illető javaslatokat be fogja terjeszteni, habár az időpontot nem tudja is meghatározni. Ha a miniszter ur ezen igéretét meg nem tartana, a mit nem hiszek, akkor az érdekelteknek lesz kötelességük a kezdeményezést kezükbe venni. Benyujtja a tiszavölgyi társulat központi bizottságának javaslatát tudomásulvétel végett.

Dániel Ernő, ki a jegyzői tisztre kéretik fel, olvassa a tiszavölgyi társulat központi bizottsága által szerkesztett törvényjavaslatot.

Törvényjavaslat a tiszavölgyi kölcsönről.

1. §. A tiszavölgyi társulattá szövetkezett vidéki egyletek és társulatok, nem különben azon társulatok is, melyek ezen szövetkezetbe később belépnének, a végből, hogy földjeiket a folyók káros kiöntéseitől megmentsék, belvizeiket lecsapolják és vizeiket öntözésre felhasználják, vagy régi terheiket convertálják, 20 millió o. é. forint erejéig a tiszavölgyi társulat központi bizottsága közbejöttével kölcsönöket vehetnek fel.

2. §. Ezen kölcsönök folyóvá tétele azon mérvben történend, a mely mérvben azt a munkálatok foganatositása, vagy az egyes társulatok pénzügyeinek rendezése megkivánja. Az első évben folyóvá teendő összeg 6 millió forintot meg nem haladhat.

3. §. Ha időközben a pénzpiacz viszonyai akkép alakulnának, hogy az egész 20 millió forint folyóvátétele, vagy a hátralevő résznek egyszerre kibocsátása a kölcsönvevőkre nézve kedvezőnek mutatkoznék, ez esetben az egész kölcsönösszeg realizatiója is véghez mehet, ha a pénzügyminiszter ehhez beleegyezését adja, és ha a tiszavölgyi társulat központi bizottsága gondoskodik a pénzfölösleg biztos módon való elhelyezéséről.

4. §. Ezen kölcsönök évjáradékai haszonaránylag az egyes érdekeltek ártéri birtokaira az 1871. XXXIX. t. cz. 22. §-a értelmében kivetendők, s a szabályszerüleg készitendő ártéri telekkönyvbe beirandók, s a földadó cataszteri birtokivben feljegyzendők, minek megtörténtével oly természetü tarozássá válnak, mint a földadó, mely eladás, vagy örökösödés esetében is az uj birtokosra átmegy.

5. §. Az állam e kölcsönök évjáradékainak közigazgatási uton leendő behajtását az 1871. XXXIX. t. cz. 22. §. értelmében magára vállalja, s azok pontos fizetését az illető hitelező részére akkép biztositja, hogy a mennyiben a lejáratkor az összegek nem fizettetnének teljesen és pontosan le, a hiányt az állampénztár előlegezni fogja.

6. §. E kölcsönszerződések s az ezek alapján kibocsátandó kötvények és szelvényeik minden fennálló bélyegilleték és adótól mentesek, és a teljes illeték és adómentesség részükre jövőre is biztositatik.

Elnök: Megjegyzem, hogy az 1-ső §-ban felemlitett 20 millió frt nem légből kapott összeg, mert mielőtt ez megállapittatott volna, nemcsak az érdekelt szabályozási társulatok, hanem a szamosi és borsodi társulat is megkérdeztetett az iránt, hogy mennyire van szükségök az általuk kitüzött czél elérése tekintetében.

Dániel Ernő jegyző

7. §. Az e kölcsönök alapján kibocsátandó kötvények a községek, testületek, alapitványok és nyilvános felügyelés alatt álló intézetek tőkéinek, nemkülönben az árvapénzek elhelyezésére fordithatók, s biztositékképen az állam s állami felügyelet alatt álló hatóságok és intézetek által elfogadtatnak.

8. §. A tiszavölgyi társulatokat jogérvényesen képviselő központi bizottság fog a kölcsönkezelése, fölvétele, az egyes érdekelt társulatok közötti megosztásáról gondoskodni. E végből a részletes szabályokat, melyek szerint ez ügyben eljárand. javaslatba hozza, azokat a tiszavölgyi nagygyülés végleg megállapitja, s jóváhagyás végett a közmunka és közlekedési miniszternek bemutatja; — mind az által eleve meghatároztatik, hogy a tiszavölgyi társulat központi bizottsága csak oly társulatokat részesithet a kölcsönben, melyek a következő feltételeket teljesitik:

a) igazolják, hogy a felveendő kölcsönt a fenti 1. §-ban meghatározott oly munkálatok kivitelére, vagy oly régibb kölcsönök conversiójára fogják forditani, melyek által alapos számitás szerint a birtok értékének emelkedése a kölcsön összegét meghaladja, azaz, hogy azon jövedelem emelkedés, mely a vizi munkálatokba befektetett kölcsön által eszköltetik a birtokot terhelendő kölcsön évjáradékát meghaladja;

b) ha az érdekeltek közgyülési határozatával igazoltatik, hogy a kölcsön megkötését az érdekeltek közgyülése jogérvényesen elhatározta, s a kölcsön felvételére s a kötelezvény aláirására különös (specialis) meghatalmozottakat nevezett;

c) ha bemutatják az 1871. XXXIX. t. cz. 15. §-a a, b, c) pontjaiban elősorolt munkálatokat, névszerint az ártér fejlesztését, az érdekelt birtokok holdszámszerinti összeirását és osztályozását, a költség kivetés kulcsát, s a fölveendő kölcsönöket és járadékainak egyénenkénti kivetését magában foglaló pontos ártéri telekkönyvét;

d) ha megjelölik azon adópénztárt, melynél a kölcsönök kamatai és törlesztési részletei befizetendők lesznek.

9. §. Miután a tiszavölgyi társulat központi bizottsága ezen törvény 8. §-ának megfelelőleg megállapitá a szövetkezethez tartozó társulatokra eső kölcsönös részletet: arról fölterjesztést intéz a pénzügyminisztériumhoz, mely azonnal gondoskodik arról:

a) hogy a bemutatott ártéri telekkönyvben foglalt évjáradékok az illetők kataazteri birtokában hivatalból bejegyeztessenek;

b) hogy az évjáradékoknak beszedése pontosan keresztül vitessék akkép, hogy az évjáradék lejárta előtt három hónappal a beszedés megkezdessék, s a lejáratig lehetőleg befejeztessék.

10. §. A közlekedési miniszter őrködik a felett, hogy az e kölcsönökből felveendő összegek más czélokra, mint a melyekre bejelentettek, s e törvényben meghatározvák, ne fordittassanak.

11. §. Az állam feladata levén mindazon munkálatok létesülését előmozditani, melyek a magán társulati munkásság a folyók káros kiöntéseinek meggátlása, a belvizek lecsapolása, hajózási és öntözési csatornák létesitése, s az öntözés berendezésének érdekében keresztül vitetnek, — utasittatik a közmunka és közlekedési miniszter, hogy az ezen törvényben foglalt elvek alapján a fenti 8. §-ban foglalt feltételek teljesitése esetén más, ezen törvényben nem érintett vizszabályozó társulatokra nézve is terjeszszen esetről esetre a szükséghez képest törvényjavaslatokat a törvényhozás elé.

12. §. Ezen törvény kihirdetése után azonnal életbe lép, s végrehajtásával a közlekedési és pénzügyminiszter bizatik meg.

Móricz Pál: Mindenekelőtt azon előleges kérdést veti fel, nem lenne-e czélszerü e törvényjavaslat kinyomatása, hogy azt a héten tanulmányozni lehessen, mert 20 millió felvétele nagy terhet ró a birtokosságra, s általában az érdekeltekre, ez megfontolást kiván.

Majoros István ugy találja, hogy a szabályozási munkáknál mindjárt kezdetben hiba történt, t. i. a vizszabályozás törvényei ellenére felülről kezdték a munkálatokat. — Történtek ezenkivül más hibák is. Hiba volt ugyanis kimondani, hogy az egész érdekeltség szolidaritásban áll, ez ölte meg az egyes társulatokat, melyek a terheket nem birják s a terhektől alig szabadulnak egyhamar. Az 50-es években emelt töltések hibásan készültek, mert viztorlódást idéztek elő. Kezdetben ugy történt, hogy vállalkozóknak adattak ki köb-ölek szerint a töltések s a müszaki intézők összejátsztak a vállalkozókkal, s a töltések legnagyobb részét a magasság szerint fizették, a töltéseket pedig náddal, rőzsével felületesen töltötték, a helyett, hogy ledöngölték volna, s ennek a következése az lett, hogy a legelső, nem is nagy, hanem csak közönséges viz elmosta a töltéseket, mintha csak homokból lettek volna. Ez az 50-es években történt munkálatok hiánya.

Nagy hiba történt az átmetszéseknél is, ezeket nem ott alkalmazták a hol kellett volna, akármelyik halász, akármelyik molnár a pipaszárát vizbe dugva, megmutatta volna, hogy hol kell tenni az átmetszést. Az átmetszések közül alig van három, mely megfelelő. Szeged mostani veszedelmét egyik ilyen átmetszés, a vedresházi okozza, mely nem kellő helyen alkalmaztatott.

Maga is szükségesnek látja kölcsön felvételét, de nem ugy, hogy az szolidaritással történjék, a mely társulat maga erején akar működni, ám működhessék maga.

Elnök megjegyzi, hogy senki sincs szolidaritásra kötelezve, sem egyes, sem társulat, sőt ki van mondva az is, hogy a kinek szüksége van rá és kivánja, az részesülhet benne.

Majoros István kijelenti, hogy Móricz Pál inditványához csatlakozik s az általa képviselt város nevében kijelenti, hogy az a társulati közös terhekkel minden időre szakitott, s a maga erején folytatta a munkálatokat, évenként 18—20,000 frtot költvén rá, de a mi roszul van kezdve, egy pár év alatt jóvá tenni nem lehet.

Dániel Ernő azt hiszi. hogy az értekezletnek nem feladata a törvényjavaslat részleteibe bocsájtkozni, hanem általánosságban nyilatkozni az iránt, hogy szükségesnek tartja oly kölcsön felvételét, melyből az egyes társulatok szükségeikhez mért összeget olcsón kaphassanak. Szükséges ennek kimondása, mert az 1871. XXXIX. t. cz. szerint ily kölcsön felvételére az engedély megadatik, de az illető kölcsönző bankokra nézve semmi biztositék nincs kimondva az egész összegnek vagy az évi járadékoknak visszafizetése iránt. Ez iránt kell megnyugtatni a bankokat, s ez czélja a törvényjavaslatnak. Nem tartja szükségesnek Móricz Pál inditványát, hanem általánosságban azt mondaná, hogy az értekezlet a kölcsönt szükségesnek látja. Majorosnak a solidaritásra vonatkozó aggodalmait nem tartja alaposaknak, mert solidaritásról itt szó nincs. Mondja ki tehát az értekezlet, hogy egy nagy kölcsön kötése szükséges, és hogy a kölcsönadó bankokkal szemben országos garantia biztositása kivánatos; ezen megállapodások tolmácsolása lesz feladata a küldöttségnek, mely, ha a pénzügyminisztertől megnyugtató választ nem nyerend, az értekezlet a további lépéseket magának fenntartja.

Rácz Athanáz ily nagy kérdésben szintén szükségesnek tartja a tanulmányozást s ezért Móricz Pál inditványát pártolja.

Elnök czélszerünek látja a kinyomatást, mert a jelen értekezlet czélja az, hogy a törvényhozásnak ez ügyben érdekelt minden tagja tájékozza magát az iránt, hogy mi a teendő; ez nem zárja ki azt, hogy a pénzügyminiszter az akcióban részt vegyen; ez által jobban előkészittetik az ügy s az érdekeltség megállapitott javaslattal léphet a törvényhozás elé.

Simonyi Lajos b.: Figyelemmel kisérvén az értekezlet menetét, két nézetet lát: egyik, hogy egy kölcsön vétessék fel országos biztositék mellett, s e végett a pénzügyminiszterhez küldöttség menesztendő; a másik vélemény az, hogy az előterjesztés nyomassék ki, s a közelebbi ülésen tárgyaltassék. Nézete szerint a kettő összeegyeztethető. Mert ha elvileg kimondatik, hogy szükséges a kölcsön és hogy egy küldöttség kérje fel a kormányt a támogatásra, — mit hogy megnyer, nem kétli — ez a hét folytán megtörténhetik; az értekezlet tagjai pedig jövő vasárnap azon helyzetben lesznek, hogy a törvényjavaslatot tanulmányozván, a kérdés iránt határozottan nyilatkozhatnak. Czélszerünek látja tehát a kölcsön szükséges voltának kimondását és a pénzügyminiszterhez egy küldöttség menesztését. A küldöttség jövő vasárnap jelentést tesz a pénzügyminiszter nyilatkozatáról, s ha az elvek felett ma megállapodunk, akkor ezirant nem szükséges határoznunk jövő vasárnap, hanem akkor a pénzügyminiszter nézeteit ismervén, behatóan határozhatunk az egész ügyre nézve.

Lipthay Béla b. Hozzájárul az inditványhoz azt azonban nem tartja elégnek, hanem fontos kérdésnek tartja azt, hogy a képviselők erkölcsi támogatása által eszközöltessék a czél. Ezen erkölcsi támogatást pedig az által lehet elérni, hogy ha a küldöttség eljárása netalán czélhoz nem vezetne, mindjárt maga az értekezlet gondoskodjék arról, hogy a szükséges intézkedések a törvényhozás utján megtétethessenek. Erre nézve okvetetlenül szükséges, hogy azon képviselők, a kik itt együtt vannak, meg legyenek győződve arról, hogy a megállapitandó eszköz alapos és helyes, mert csak akkor támogathatják a képviselőházban. Ez okból a javaslatnak in pleno tárgyalása nem czélszerü, hanem nézete szerint azon küldöttség megbizandó azzal is, hogy a javaslatot tanulmányozván, a teendők iránt véleményes jelentést terjesszen elő.

Miután az egyes társulatok hitelének megerősitése a kölcsönadó bankokkal és a közönséggel szemben szükséges, maga is módositandónak tartja az 1871. XXXIX. t. czikket. Érezte ezt a központi bizottság is. Kivánja a törvényjavaslat kinyomatását és arra véli utasitandónak a küldöttséget, hogy a közelebbi ülésre e tárgyban véleményes jelentést terjesszen elő. Ezután beterjeszti az 1871. XXXIX. t. cz. módositására vonatkozó törvényjavaslatot. (Holnap közöljük.)

Elnök összegezvén az eddigi tárgyalást, határozatul kimondja, mint az értekezlet megállapodását, hogy egy kölcsön felvétele szükséges, hogy a javaslat kinyomatik, a közelebbi ülésen tárgyaltatik, továbbá, hogy egy küldöttség neveztetik ki, mely a pénzügyminisztert ezen megállapodásokat tolmácsolja. Ehhez a maga részéről még hozzáadandónak véli, hogy a kormány felkérendő arra, hogy mig a kölcsön-alkudozások folynak, addig is pénzre lévén szükség, adjon a kormány bizonyos összegü előleget, mit az érdekeltség nem ajándék, hanem kölcsönképen kér. Erre szükség van, mert ha a vész jelenleg elmulik, az ugynevezett „zöldár“ ujabb veszélyt hoz, s ekkor pénzre van szükség. Az értekezlet e javaslatot egyhangulag elfogadja.

Széll György: Elfogadja Simonyi Lajos b. és Liptay Béla b. inditványát azon kiegészitéssel, hogy kéressék fel a közlekedési miniszter, hogy haladék nélkül terjeszszen a képviselőház elé a Tisza-szabályozás köről eddig történt minden ténymozzanatot felölelő jelentést, s végül a kölcsönmüveletnek minél kedvezőbb módon leendő eszközlése tekintetéből az 1871. XXXIX. t. czikknek a mostani viszonyoknak megfelelő módositása iránt nyujtson be törvényjavaslatot. Ily értelemben hozzájárul a javaslathoz.

Simonyi Lajos b. Kimondatni kivánja, hogy a küldöttség e hét folytán járjon el megbizatásában, s a közelebbi ülésben arról jelentést tegyen; továbbá, hogy az elkerülhetlenül szükséges kiadásokra nézve eleve történjék intézkedés a képviselőház által. A kölcsönre vonatkozó tervezet átvizsgálásával és megállapitásával egy külön bizottságot kivánna megbizatni.

Móricz Pál: Nem látja szükségét külön küldöttségnek, mert a miniszterhez menő küldöttség értesülvén a miniszter válaszáról is, sokkal kimeritőbb jelentést tehet.

Füzesséry Sándor: Azt tartja, hogy a kérdés hamarabb előkerül, mint jövő vasárnap, mert a Bodrog-közi társulatok részéről szóló kérvényt nyujtott be a házhoz, mely a kérvényi bizottság jelentése alapján jövő szombaton fog tárgyaltatni a képviselőház által.

Elnök megjegyzi, hogy ez a dolgot nem akadályozza, mert hiszen a kérvény ugy is a közlekedésügyi miniszteriumnak fog valószinüleg kiadatni.

Rohonczy Gedeon egy inditványt jelent be, melyet holnap szándékozik a képviselőház elé terjeszteni, mely szerint az átmetszésekre megszavazott 2.100.000 frtnyi összegből a jövő 1880-ik évre kiszabott 700.000 frtnyi összeg a folyó 1879-ik évre tétessék folyóvá, hogy az átmetszési munkálatok kettőztetett erővel folytattassanak.

Hieronymy Károly államtitkár Rohonczy Gedeon inditványára megjegyzi, hogy azon 7 százezer frttal, mely az 1880. költségvetésében fog felvétetni, még ha 1879. évre szavaztatnék is meg, gyakorlati eredmény nem volna elérhető, mert még csak 5 átmetszésnek csak bizonyos számu kotró gépet lehet alkalmazni, már pedig ezek korántsem oly elterjedt gépek, hogy korlátlan mennyiségben állanának rendelkezésre. Miután pedig a kormány oly számu kotró gépet, a melylyel ezen 700,000 frtnyi munkát végrehajthatná, nem képes előteremteni, ezen összeg megszavazása tényleg eredménynyel nem jár.

Rohonczy Gedeon nem azt mondotta, hogy ezen 700.000 frtot okvetlenül el kell használni, hanem azt, hogy azt kivánja, hogy a munkának tényleges folytatására szükséges pénz kéznél legyen.

Majoros István nézete szerint az egész tiszaszabályozás ügynek a kotrógép volt a halála, mivel kotrógépeket alkalmaztattak ott, a hol ásatásoknak kellett volna eszközöltetniök.

Elnök: Miután Liptay br. megemlitette, hogy a központi bizottság egy törvényjavaslatot dolgozott ki az iránt, hogy minő törvényhozási intézkedések szükségesek a tiszaszabályozás sikeres keresztül vitelének szempontjából és a szabályozási társulatok hitelképességének emelésére, ez miután kész, ki fog nyomatni és a tagok közt ki fog osztatni.

Simonyi Lajos br. Széll György felszólalására megjegyzi, hogy az általa elmondottak keresztül nem vihetők, mert addig is mig a terv elkészül munkálkodni kell.

Kijelenti, hogy a helyzet évről-évre roszabb lesz. Ezen állitásnak igazolása végett hivatkozik saját tapasztalatára. Ő ugyanis 53-tól kezdve egész 64-ig a Fekete-Kőrösnél levő birtokán nem gazdálkodhatott, mert évenkint nyolczszor volt árviz, mivel a Fekete-Kőrös szabályozásánál is az a hiba követtetett el, hogy a szabályozás felülről kezdetett. Ha a miniszter által előterjesztendő tervek olyanok lennének, hogy azokban megnyugodni nem lehet, és hogy a veszély azoknak daczára is évről-évre nagyobb és nagyobb lesz, akkor az érdekelt feleknek maguknak kell arról gondoskodniok, hogy a hazának ezen legtermékenyebb vidékeit miképen mentsék meg ezen folytonosan ismétlődő veszélytől.

Hieronymy Károly áll. titkár arra nézve, hogy a helyzet évről-évre rosszabb lesz, ennek megczáfolása szempontjából a következőket adja elő. Szerinte mindenekelőtt világos, hogy ha egy folyó, a mely 240 mértföldnyi területen bolyongott, töltések közé szorittatik, és ha nem engedtetik meg, hogy ezen nagy árterületet az árviz ellepje, ezen folyó árvizének magasabbnak kell lennie, mint akkor volt, mikor ezen területet elboritotta. Hiszen Paleokapa nyomtatásban megjelent véleményében, a melyre azért hivatkozik, mert Vásárhelyi Pálnak nem különben alapos és ebben Paleokapáéval teljesen megegyező véleménye sajnálatára nyomtatásban meg nem jelent, meg volt mondva határozottan, hogy a töltések felépitése után az árvizek szine magasabb lesz. Abban tehát, hogy ma az árviz szine magasabb mint a töltések felemelése előtt volt, valami meglepő vagy olyasmi, a mit előre nem lehetett volna látni nincs.

Szegedre nézve megjegyzi, hogy eddig minden évben kiszakadtak a Palaviesini-féle, ugynevezett ányási öblözetet védő gátak. Mi volt ennek következménye? Az, hogy Szegeden az árviz nem érte el a természetes és a viszonyoknak megfelelő magasságot, mert az ár egy része az ányási öblözetben elterülhetett, ellenben 1879-ben az ányási töltéseken gátszakadás nem történt, hanem megtörtént ez a percsorai keresztgáton alul, minek következtében a szakadás után szintén alászállt az árviz magassága másfél lábbal.

Ezeket nem merné oly határozottsággal állitani, hogy ha nem léteznék oly folyó mint a Pó, a mely már 300 év óta van töltések közé szoritva és a melynél ugyanezen idő óta a leggazdagabb tapasztalatok tétettek, melyek hasonló eredményre vezetek. A Pó árvizének szine ugyanis folyton emelkedett e század elejéig s ezen emelkedés a legkompetensebb szakértők itélete szerint a gátszakadások mindinkább ritkább előfordulásának tulajdonitható. Ezt legvilágosabban bizonyitja az, hogy e század eleje óta, mióta t. i. a Pónál gátszakadás nem történt, az árvizek szine sem emelkedett. A mi tehát áll ott, áll nálunk is. Mihelyt be fog állani a megállapodás, vagyis mihelyt a folyó többé át nem szakitható töltések közé lesz szoritva, akkor nálunk is be fog állani azon nyugpont, a melynél magasabb árviz nem leszen. (Közbeszólás: 300 év mulva!)

Paleokapa véleményére csak azért hivatkozott, mert az sok tekintetben tanulságos és mert azon 10 lapon, a mit Szegedről irt, bámulatos határozottsággal és előrelátással van megmondva azon katasztrophának bekövetkezte, a melyhez Szeged ma oly közel áll.

Simonyi Lajos nézete szerint a mai viszonyok közt egy beteggel van dolgunk, a melynél minden esetre konziliumot kell tartanunk; e végből óhajtja, hogy egy oly országos bizottság küldessék ki, a melynek tagjai oly szakértők is legyenek, a kik érdekelve nincsenek.

Elnök: Miután inditvány tétetett, hogy a pénzügyminiszterhez küldöttség menesztessék, melyet meg kell választani, felkéri a jelenlevőket, hogy ezen küldöttség tagjait jelöljék ki. Ezután közfelkiáltással a küldöttség a következő tagokból alakult meg: Lipthay Béla b., Móricz Pál, Károlyi Tibor gr., Dániel Ernő, Széll György, Dessewfy Aurél gr. és elnök Lónyay Menyhért gr.

Erre az elnök azon kivánságának kifejezésével, hogy a mához 8 napra tartandó értekezleten a tiszavidéki képviselő urak hasonló számban jelenjenek meg; ezen közmondással zárja be az ülést: „Segits magadon és az isten is megsegit;"

A küldöttség, mely egyuttal a kölcsöntörvényjavaslat iránti jelentés tételével bizatott meg, az értekezlet után rögtön megalakult, elnökévé Lónyay Menyhért grófot, jegyzőjévé: Dániel Ernőt választotta. A pénzügyminiszterhez a küldöttség a jövő csütörtökön megy, kit hivatalos helyiségeiben, vagy a képviselőházban fog felkeresni.

A szegedi veszedelem.

Szeged még meg van egy állapotban. Ma este 9 óráig a hozzánk érkezett távirat, melyet alább közlünk, azt jelenti, hogy az életre-halálra vivott harcz még nem dőlt el semerre. Példátlan az a küzdelem, melyet e város már egy hét óta folytat a fékevesztett elemmel. Körülzárolva olyan ellenségtől, a melylyel nincs megalkuvás, nincs kapituláczió, a melynek ártani nem lehet, s melylyel szemben a küzdés csak az önvédelem végletekig folytatott harcza lehet. Egy, ellenségtől körülfogott város helyzete nem lehet borzasztóbb. Plevna védelmét az ásó-kapa harczának nevezték el; mert attól függött a kimenetel, ki győzi jobban a sánczhányást. Ezt a harczot vivja most Szeged, s ha lakói még most is diadallal kerülnek ki a küzdelemből, bizony megérdemlik, hogy nevök együtt emlittessék a csatatér hőseivel.

Csakhogy a menekülésre már vajmi kevés a remény: a munka erélye, a kitartás lankadni kezd, mert mindenki belátja az erőfeszités sikeretlen voltát. Lassan, de ellenállhatatlanul nyomul a vészes elem mind közelebb közelebb, s az utolsó gát minden erőlködés daczára elmorzsolódik, átázik s előbb utóbb szétszakad a viz óriási ereje alatt. A kormánybiztos kiáltványa, melyet egyik táviratunk ismertet, arról tanuskodik, hogy a legvégső apathia kezd erőt venni a népen, s az intézőknek minden tehetségöket össze kell szedni, hogy még egy kétségbeesett, utolsó erőfeszitésre lelkesitsék a védőket. Hogy mi lesz az eredmény, szomoru sejtelemmel gondolunk rá: pusztulás és halál.

A ma érkezett legujabb hireket távirati rovatunkban találja az olvasó. Az egyéb jelentéseket következőkben foglaljuk egybe:

*

Herrich miniszteri tanácsos távirja a közlekedési miniszternek ma délután fél 2 órakor: Szegedet a végkatasztrófától most már nem napok, de órák választják el, az ár óránként hol egy, hol két hüvelknyit nő. A lakosságot munkára kényszeriteni sem lehet, kiki hurczolkodik, a többiek pedig várják a pillanatot. 400 katonán kivül, kik kényszeritve vannak a munkára, a töltésen egy lélek sem látható. Az est vagy az éj folyamában a lehető legrosszabb bekövetkezésére számitanak.

*

Az elöntött terület többre megy eddig 100 négyszög kilometernél. Valóságos beláthatatlan tenger, mely zugva háborog s borzasztó habokat ver az erős északnyugati szélben. A Balaton leggonoszabb napjaiban nem háborog igy, jegyzi meg egy tudósitó. A habok házfödeleket, juhaklot, szénabaglyát, fatörzseket és butordarabokat hánynak-vetnek borzasztó tanuiként a pusztulásnak, mely a siksúgon végbement. Az alattomos ismeretlen vizekre jármüvel nem igen mer kimenni senki. — Egyesek nagy vigyázattal csónakon még is bejárták az áradatot. — Ezek nyomán jelenti a „N. P. J." tudósitója tegnapról, hogy a percsorai töltésszakadásnál a Tisza és a belső vizek még nem állnak egy szinvonalban. Ebből magyarázható ki, hogy a Szegedet körülfogott áradat még mindig emelkedik. A szilléri szöllőkben, mint a „P. Ll."-nak jelentik, 3—5 öles a viz, a házakból csak a kémények csucsa van ki. A szegedi városháza tornyáról egész borzasztóságában be lehet látni a veszedelmet. E toronyból tekintve a rónát, irja a „Sz. N." tegnapi száma, a szem már megpillanthatja az ezüst szinü szörnyeteget, mely lomhán látszik közeledni felénk a messzeségben. — A természet ünnepiesen csendesnek látszik onnan a toronyról, mintha megvolna döbbenve. A távolban hátulról egy ezüst szalag kigyózik szemlátomást; ez a Percsórán kiöntött viz, mely a baktó-macskási töltéstől elhajolva, a Matyhidon át visszatér a honnan kivált, a Tiszába és csak a lefolyás meggátolása után bekövetkező duzzadása az árvizeknek fogja a vizet az alföldi vasuttöltés tövébe szoritani. Iszonyatos látvány azonban, mely a sziller-baktói töltés mellett terül el, mint a végtelen tenger beláthatlan siksága, melyet csak a fák kilátszó koronája tarkit némileg.

*

Tegnapelőtt a szegedvárosi kapitány egy értesitésben tudtára adván a lakosságnak a helyzetet, a menekülésre nézve a következőket mondja:

Ezen sulyos helyzetre való tekintetből a lakosság értesittetik, hogy ha az imént kijelölt végső védvonalaink szerencsétlenségre dőlnének, s a város belterületére a viz behatolna, minthogy Tápé, Dorozsma és Horgos felől veszélyes vizfolyásokkal vagyunk környezve, egyedüli menekvési hely és pont Uj-Szeged és Torontálmegye felé lehet.

Ezen menekvési helyhez a legbiztosabban az államvasuti indóháztól a vashidon át, továbbá a fahidon át juthatni el, mely utóbbin a katonaság a rend fentartását biztositja.

A midőn tehát a közönség kellő alkalmazkodás végett erről értesül, egyuttal figyelmeztetik, hogy az esetre, ha a viz a belterületet elöntené, a közlekedést egyenesen a kövezett utvonalokon tartsa föl, s mindenki a kövezett utczákon igyekezzék a menekvési pontokhoz eljutni.

*

A percsorai töltés átszakadására vonatkozólag a „N. P. J." tudósitója följegyez egy hirt, mely állitólag Szegeden szakértő körökben is hitelre talál. E szerint az emlitett töltést nem a viz szakitotta volna el, hanem istentelen kezek ugy vágták át, hogy igy a tulsó part a veszélytől megmeneküljön. A percsorai töltést ugyanis a védvonal legerősebb pontjának tartották, s annyira biztak benne, hogy nem is igen ügyeltek rá, sőt e helyen elővigyázati rendszabályokat sem alkalmaztak, ugy, hogy mikor itt a viz betört, semmi anyagszer még zsák sem volt kéznél, melylyel a kezdetben csekély rést be lehetett volna tömni.

*

Emberélet elvesztéről eddig bizonyos hir nem érkezett, csak mai táviratunk jelenti, hogy egy helyt emberi testet fogtak ki a vizből. A szegedi tornászok egy része tegnapelőtt csónakkal kint járt az elöntött területen, s még az éjjel 9 gyermeket és egy nőt mentettek meg egy vizzel körülvett emelkedettebb helyről. Mint a „Szeg. N." irja, roppant szükség lenne a mentésre, mert egyes dombokon és emelkedettebb helyeken sokan vannak összegyülve, kik szorongva várják megmentésöket. Tegnapelőtt a vasuti töltésről észrevették, hogy egy baktói tanya tetején, mely egész ablakáig vizben állt, két embert vettek észre; a vasutigazgató rögtön kiküldött értök 4 matrózt, kik szerencsésen meg is mentették mind a kettőt.

*

A szegediek és a főváros. Szeged veszedelme pillanatról-pillanatra kétségbeejtőbbé válva, mindenfelől szorongattatva vár segedelmet. Ennek megvalósitása czéljából hivta össze ma Zubovics Fedor a fővárosi ügybuzgóbb fiatalságot, hogy mentő bizottsággá alakulva, a veszedelem szinhelyére siessen. — Az értekezletre, mely a „Hungáriában" volt, meg is jelentek többen s abban állapodtak meg, hogy a reggeli vonattal Szegedre sietnek. Minthogy e vállalkozás annyira rögtönzött volt, hogy arról csak kevesen birtak tudomással, kivánatos volna, ha holnap, holnapután egy második bizottság alakulván, csatlakoznék e már létrejötthöz a veszély szinhelyén, s egyesült erővel tekintélyes segedelmet nyujtanának az elpusztulással fenyegetett lakosságnak. Meg kell jegyeznünk, hogy a bizottság szabad vasuti jegyeket nyert a kormány részéről.

UJDONSÁGOK.

— márcz. 9.

* Időjárás Budapesten. Szeles, délelőtt napos, délután borult. Hőmérő állása 6—8 R⁰ 0 fölött.

— Személyi hirek. Hohenlohe herczeg főudvarmester ma Bécsből Budapestre érkezett. — Révész Bálint ref. superintendens legközelebb körutat tesz egyházmegyéjében. — Simor esztergomi érsek, ma Budapestről Esztergomba utazott.

— Ligroin robbanás. Ma délelőtt 11 órakor nagy szerencsétlenség történt a főváros egyik legélénkebb forgalmi pontján, a posta palota mellett. Egy zsibárus utczai boltban az ott nagy mennyiségben tartott ligroin felrobbant, a vele dolgozó két munkás egyikét rögtön megölte, s a másikat annyira összeégette, hogy ez is valószinüleg belehal. A robbanás a boltot egyszerre lángtengerbe boritotta, ugy, hogy ha a veszélynek gyors intézkedéssel hamar elejét nem veszik, az egész ház leégett volna. Egy helyi tudósitónk következőket irja nekünk az esetről:

A főpósta palotával átellenében a zsibárusutcza 7. sz. a. házban egy Fischer Bernát nevü kereskedő régebb idő óta hordozható gázlámpát és ahhoz való ligroint s egyéb gyulékeny anyagokat árul. Ma délelőtt 11 óra körül két ember szivattyuzta a veszedelmes folyadékot valami nagyobb edényből egy kisebbe, midőn munka közben az egyik pipára gyujtott, s a még égő gyufát eldobta. Az illékeny folyadék gőzével telitett levegő erre lobbot vetett, s ágyulövéshez hasonló borzasztó durranással felrobbant. A robbanás roppant légnyomást szült, ugy hogy az átellenben levő póstapalota ablakai bezuzattak s a bolt fala, hol az explózio történt, kidőlt, s benne minden fenekestől felfordult. A bolt ablakai szerteszét dobattak, egy vastag üvegtábla a póstapalota kettős ablakán keresztül repült, s egy épen hivatalban müködő póstatiszt feje fölött zugott el. Ha a tiszt szerencséjére e perczben épen asztalára hajolva nem ir, a roppant erővel repülő üvegtábla kétségkivül széthasitotta volna fejét. A robbanásra a boltban levő nagy mennyiségü gyulékony folyadék egy pillanat alatt lángtengerré vált. Az egyik munkás ott a hely szinén halva maradt, s teste összevissza égett. — A másik, mint egy élő fáklya, lángoló ruháiban jajgatva szaladt ki az utczára s onnan be a legközelebbi boltba egy péküzletbe. A halálra rémült pék azonban elég lelketlenül kilökte a szerencsétlent, mire az Radocsay és Bányaynak a sarkon levő füszérkereskedésébe menekült. Itt a már teljesen összeégett ember testéről letépték az égő ruhafoszlányokat, s olajjal borogatták be sebeit. Innét a boldogtalant kórházba vitték, életéhez azonban kevés a remény. A bolthelyiségből kiözönlő lángoktól azonnal meggyult az első emeleti ablak rámája, belül a mennyezet leszakadt, s a ház menthetetlenül elvész, ha a főposta főnökétől kirendelt háziszolga és gépész a postapalota fecskendőjével a veszélynek utját nem állja. 25 percz telt el, mire a tüzoltók megjelentek, ekkor is nagyon megnehezité munkájokat az, hogy a bolt feltoló ajtaja leesett s azt még először be kellett vagdalni. A tüzoltók megjelenésök után a helyett, hogy azonnal komolyan teendőjökhöz láttak volna szükségesebbnek tartották legelőször az emlitett postai gépészt és házi szolgát gorombaságokkal elhalmozni és csak aztán fogtak az oltáshoz. Ha a tüzoltók féltékenyek babérjaikra, iparkodjanak a vészhelyén elsők lenni, de ne kivánják, hogy késedelmes megérkezésükig senki se merjen mentési kisérletet tenni. A tüzet aztán nem sok idő mulva elnyomták, a fővárosi hatóság azonban igen helyesen járna el, ha ily veszedelmes anyagok elárusitására nem adna engedélyt olyan kereskedőnek, a ki a szükséges szakismereteknek hijával van, egyáltalán pedig a város közepén tüzveszélyes anyagok felhalmozását eltiltaná.

— Márczius tizenötödikét a fővárosi iparosok köre is meg fogja ünnepelni. Esti 7 órakor a kör helyiségében (Ferencziek bazára) Perczel Lajos alkalmi emlékfelolvasást tart. Petőfi „Talpra magyar"-jának elszavalására pedig Barabás Béla joghallgató kéretett fel. — Vidéken szintén több helyt tétetnek előkészületek a nevezetes nap megünneplésére.

— A póstai főigazgató jubileuma. A póstahivatalnokok a hála és kegyelet szép ünnepét ülték ma. Gervay Mihály főigazgatójuk, a pósttászat terén müködésének 40 évfordulója emlékére készitett életnagyságu arczképét leplezték le. A póstapalota disztermében folyt le az ünnepély, hol a déli órákban jöttek össze az ünnep, tisztelői és jóbarátai. Ott volt Szlávy József, Haynald érsek, továbbá Dunst altábornok, Gervay egykori iskolatársa és még számos notabilitás, valamint igen sok vidéki és helybeli postai tisztviselő. Pontban 12 órakor lépett a terembe Zobel Lipót helybeli póstaigazgató, ki meleg hangu beszédében elmondotta, hogy Gervay 40 év óta müködik e pályán, hol 30 éve, hogy jelentékenyebb állást foglal el, 1867 óta pedig a magyar póstaintézet élén áll, legnehezebb időben foglalta el ez állását, mert neki kellett az önállóvá lett póstaintézetet ujjá szervezni és magyarositani. Kitünő érdemei vannak azon felül a póstaintézet fejlesztésében, mi által a külföldi póstaintézetektől nem csak, hogy el nem maradt, de azokkal versenyezni is képes, mely üdvös müködését, hogy még minél tovább folytatnia lehessen isten soká éltesse. A megtelt nagy termet erre lelkes éljen reszkettété meg. Erre a szóló levonta a képről az arany bojtokkal és rojtozattal diszitett leplet, s a jelenvoltak ismét hangos éljenzésben törtek ki. A képet, mely Gervayt életnagyságban ábrázolja, Vastagh kitünő festőnk festette. Az ünnepelt tiszteletére ma este diszlakoma volt a Hungáriában.

— Városligeti útvesztő. A városligetben Vasvári Kovács László által tervezett útvesztőből nem lesz semmi. A főv. hatóság V. Kovácsnak e czélra nem engedélyezvén az általa kért helyet, máshelyen leendő berendezését pedig az utvesztőnek V. Kovács nem tartván czélszerünek, felhagyott ebbeli szándokával.

— Batyubál. Az orsz. nőipar-egylet tegnap éjjel igen kedélyes s minden tekintetben (leszámitva a helyiség szük volta miatti folytonos panaszt) jól sikerült batyubált rendezett Nagykereszt-utcza 2. sz. alatt lévő saját helyiségében. A közönség bizonyára az egylet élén álló hölgyek buzgólkodása folytán rendkivül nagy számmal jelent meg. Mindennek daczára nem volt semmiben hiány. Mig az egyik teremben fáradhatlanul s kitünő kedvvel tánczolt a közönség egy része, addig a másik teremben fölteritett asztaloknál csörgött a tányér, müködött a kés-villa, koczczant, csendült vigan a pohár. Ki gondolt itt arra, hogy talán böjt is volna most tulajdonképen?! Bizony legfölebb az, kinek az asztaloknál, mivel nem szemeskedett, hely nem jutott, vagy kinek a terembe léptekor jól a tyúkszemére hágtak s tánczolás helyett kénytelen volt a sarokba ülni és ott elmélkedni a világ roszszasága s az emberek könnyelmü volta felett! Az egyleti hölgyek közül ott voltak: Rupprecht Demidoff Kornélia (elnök), Békey Imréné, Halász Dezsőné, György Aladárné (igazgatónő), Kendelényi V., Margitay Lászlóné, Turgonyiné, Merényiné stb. A tánczban részt vett hölgyek többnyire igen csinos s egyszerü estélytoiletteben jelentek meg. Ott voltak: Hofszász Karolin (föltünő szép fiatal leányka), Gerenday Ilonka. Szteris Ella, Szlavkay Paula (Hatvanból), Rapl Irma, Pesty Irma, Morelly Karolin, Ritók Ilka, Décsey Irma, Schwahoffer Irma, Ruttkay nőv., Hegedüs Sándorné, Jókay k. a., Örleyné, Vincze Amália, br. Beilvitz Luiza és Mari, Berczelly Györgyné, Margitay nővérek, Merényi Sarolta, Stettina Ilona és Róza, Virág Rózsa, Schütz nővérek, Bogya Irma, Spányi Izabella stb. (g—g.)

Szinház, müvészet.

— A bécsi „Karl" szinházban ujra több vidám franczia ujdonság került szinre. — Az egyik „Kellem ház" czimü Pailleronttól való, kinek „Háladatlan kor" cz. vigjátékát (l'age ingrat) legközelebb a nemzeti szinpadon is látni fogjuk. Az egy felvonásos vigjáték hősét egy mulatságos bamba férj képezi, ki szép nejére majdnem reá erőszakolja a széptevőt. A sulyt, mely homlokára nehezedett, nem is érezi. A helyzetek különben igen mulattatók. A második bohózat Savard és Durafour tollából került. Egy fiatal embert félreértés következtében őrültnek tartanak, ki meg ép ezért a többieket tartja bolondoknak. A darab végén kitünik, hogy minden félnek helyén van az esze.

— Patti Carlotta Bécsben énekével nagy tetszést aratott. A bécsiek tizennégy éve nem hallották; éneke ma is, hangja észrevehető elrekedése daczára, nagy hatásu volt. Dicsérik hangja phenomenalis magasságát, előadása rendkivüli könnyedségét és müvészetét. Virágcsokrok-, koszorukkal fejezték ki a bécsiek tetszésüket.

— Hangverseny. Joseffy Rafael bucsuhangversenye a pesti jótékony nőegyesület javára folyó hó 12-én esti 7½ órakor lesz a vigadó kis termében. A müsor érdekes és változatos. Beethoven, Schumann, Brahms, Chopin, Rubinstein nevei vannak a programmon.

— Patti Carlotta e hó 15 és 17-én fogja hangversenyeit tartani a nagy redoute termében. Közremüködnek még: Grün, Demunk és Löwenberg Ernő ur.

— A hermina-téri szinházban f. hó 15-én a Tyroler-féle intézet növendékei igazgatójuk vezetése alatt jótékonyczélu müked velő előadást fognak rendezni, mely a mult évick után itélve ez alkalommal is élvezetes estélynek igérkezik.

— A gadasszonyegylet árvái javára Szvobodáné-Fischer Friderika asszony a népszinházban a jövő szerdán f. hó 12-én fog a „Kapitány kisasszony" czimszerepében fellépni. Ez érdekes előadásra az előjegyzett jegyek (rendes árak mellett) jövő kedden f. hó 11-én d. e. 10—1 óráig a népszinház pénztáránál adatnak ki.

— Aradi szinügy. Az aradvárosi szinház személyzete a nyári szinidény tartamára a szinügy vezetésével közbizalommal Ditrói Marczell és Mátrai szinészeket bizta meg.

Egyletek, társulatok.

— A magyar tud. Akadémia II. osztálya f. hó 10-én 5 órakor ülést tart. Tárgyai: Szilády Áron r. tag értekezése: Gyarmathy Balassa Bálint élete. Thaly Kálmán lev. tag: Az első hazai hirlap 1705—1710.

— A Petőfi-társaság mai ülésének ismét igen diszes közönsége volt; tagok azonban csak az ülés folyama alatt kezdtek gyülekezni. Először Szana Tamás titkár ült az olvasó asztalhoz, bemutatva Wagner Lajos sopronyi tanárnak ismertetését Petőfi Sándor költeményeinek pár év előtt Prágában megjelent cseh forditásáról. E forditások egy része — különösen az elbeszélő nemből — sikerültnek mondható; a forditásokon azonban, noha egy részük magyarul is tudó cseh iró forditásából került, megérzik, hogy másodforrás után németből készültek. Érdekes a csek forditás előszava, mely igen meleg érdeklődéssel emlékezik meg Petőfi költészetéről s nemzetiességét utánzandó például állitja a cseh irók elé. A felolvasást — ez idén az első vendégmüvet — folytonos érdeklődéssel hallgatták a jelenvoltak. — Ezután Komócsy József olvasott fel három költeményt. E költemények — bár szerzőjük a felolvasást megelőzőleg elmésen emlékezett meg őszülő fürteiről — meleg kedélyről s élénk fantaziáról tanuskodnak. Az ülés harmadik tárgya egy rövid rajz volt Törzs Kálmántól, melyet, a szerző jelen nem lehetvén az ülésen, Margitay Dezső mutatott be. Felolvasónak sokat kelle küzdeni a gyors irás által előidézett nehézségekkel, minek következtében a rajznak nem volt oly nagy hatása, minőt különben megérdemelt volna. A felolvasások utolsó száma Ábrányi Emil „Vágy" czimü szép költeménye volt, melyet E. Kovács Gyula olvasott föl tetszés mellett. A felolvasásokat követő zárt ülésen apróbb társasági ügyek kerültek szőnyegre.

— A székely-egylet társas vacsorája tegnap, szombat estve a Hungária mellékermében megtartatott. Balló Mihály, Szentgyörgyi Imre kuriai birák, Feleky Miklós müvészünk és számos képviselő volt jelen, sok székely hivatalnok és némely derék székelybarát, kiket ékes pohárköszöntőkben éltetett a vigadó társaság.

Fővárosi ügyek.

— Adókivető bizottságok. Az adókivető bizottságok a harmadik osztályu kereseti adólajstromok tárgyalását hétfőn, f. hó 10-én a következő régi telekkönyvi házszámok alatt összeirt felekre nézve folytatják: az I. és II. kerületi a krisztinavárosi 141—300; a III. kerületi az ujlaki 1—100; a IV. kerületi a 301—326; az V. kerületi a 89—95; a VI. kerületi az 1199—1219; a VII. kerületi a 370—387; végre a józsef-ferenczvárosi s kőbányai adókivető bizottság a 976—1000 (Józsefváros) számok alatt.

— Lóvásártér a fővárosban. A pénzügyi albizottság tegnap tartott ülésében elfogadtatott a lótenyésztés emelésére alakult társasággal kötött szerződés. Ennek értelméhen a nevezett társaságnak bérbeadja a főváros az omnibusz telepet az épületekkel együtt, valamint a mellette levő 22 holdnyi területü régi lóvásártéri telket 30 évre. Az omnibusz telepért fizetend a társulat 2500 frt évi bért, a lóvásári területért pedig az első tiz évre évenkint 280, a másodikra 400 és a harmadik 10 évre 500 frt évi bért. Jogában áll azonban a fővárosnak a bérletet felmondani bármikor. Felmondási idő egy év. Megállapittattak egyszersmind a társulat által szedendő dijak is. Uri lovakért darabonként 60 kr, gazdasági lovakért pedig 20 kr vásárdij fog szedetni. Kocsik után az I-ső helyen 60 kr, II-ik helyen pedig 10 kr lesz a dij. Ez az egész ügy holnap délelőtt ezen az alapon fog tárgyalás alá vétetni a főv. pénzügyi és gazdasági bizottságban. Ugyanezen ülésben tartatik meg a kutak fenntartására szükséges munkálatok iránti árlejtés is.

— Parkozások a fővárosban. A Bakáts tér szabályozásához már régebben hozzá fogtak, a tér talaja feltöltetik. A régi akáczfákat kivágták és nemsokára hozzáfognak a parkozási munkálatokhoz. A templom körüli parkozott tér láncz-korláttal lesz körülkeritve. A soroksári utcza kövezési és aszfaltozási munkálataival ugy igyekeznek, hogy a ferenczvárosi templom felszentelési idejére (apr. 24.) a soroksári utnak legalább idáig terjedő része teljesen elkészüljön. A szervita- és lövölde-terek szintén parkoztatni fognak a tavaszszal. A Ludovika akadémia által a homok megkötésére kért 2000 db fa kiadatását a tanács elrendelte. A Horváth-kertet a főv. tanács házilag fogja parkoztatni. E czélra 500 frtot szavazott meg. A parkozás a Havas és Rostaházi által benyujtott tervek alapján fog eszközöltetni.

KÖZGAZDASÁG

A budapesti értéktőzsdéről.

— márcz. 8.

A Tisza-völgyről felhangzó rémhirek, melyek három megye s két virágzó magyar város elpusztulását helyezik szomoru kilátásba, a tőzsdét is rosz kedvre hangolták. Az utóbbi napokban, hogy a percsorai töltés átszakadásának hire megérkezett, s a távíró azt is közölte, mennyi ezer hold termő föld lett a vizelem áldozata s hány magyar közbirtokos szenvedett az által érzékeny, sőt tán pótolhatlan veszteségeket: a hangulat a tőzsdén igen nyomasztó volt s a vásárlási kedv megakadt. A spekulansok minden kinálata meddő maradt s ez által az árfolyam is befolyásoltatott. Közgazdasági helyzetünk ma valóban szomoru, terheink sulyosak s évről-évre más-más alakban visszatérő, ismétlődő csapások, majdhogy elviselhetlenekké teszik azokat. Igy fogják fel a tőzsdén is ma az állapotot s nem csoda, ha az üzleti szellem beteg a mi viszonyaink között. A vasuti kölcsön kötvényei 0.50 frttal hanyatlottak. A keleti vasut első kibocsátásu kötvénye emelkedett 25 krral, a másod kibocsátásu maradt a régiben. A II-od kiboosátásu kincstári utalvány emelkedése szintén 25 krnyit tesz, az aranyjáradékkötvényé meg 0·65 forintot.

A földtehermentési kötvény 0·50 frttal növekedett, a szőllődézsmaváltsági kötvény 0·25 frttal, a sorsjegykölcsön viszont 4·75 frttal szállt fölfelé, minthogy huzása a küszöbön áll. Az ált. m. bizt. társ. a régiben maradt. A pesti bizt. társulat 1·50 frttal, az Unio 1 forinttal emelkedett értékben. Az általános magyar hitelbank emelkedése 3·25 frtot tesz. A többi pénzintézetek közül az iparbank 8 frttal hanyatlott, a kereskedelmi bank hanyatlása 30 frtra rug, a kézmüves bank viszont 2 forinttal szállt fölebb részvényenkint. A takarékpénztárak szilárdul megtarták a mult heti árfolyamot. A malompapirok közül a Konkordia részvényei 13 frttal, az első budapestiéi 45 frttal, a Lujzáé 4 frttal, a Viktoriáé 14 frttal, a hengermalomé 20 frttal emelkedtek, ellenben az Erzsébet 2 frttal, a Pannonia 150 frttal s a molnárok és sütők malma 9 frttal hanyatlott. A közlekedési vállalatok közt az alföld-fiumei vasut, a budai hegypálya nem jegyeztetett, a magyar északkeleti vasut emelkedése 0·50 frtot, a pesti közuti vaspályáé 12 frtot tesz részvényenkint. Egyébb iparvállalatoknál az árfolyam igen hullámzó volt egész héten a fenn előadott okoknál fogva. Legnagyobb emelkedést az első magyar serfőzde mutat, melynek részvényei 35 frttal emelkedtek. Az 5½%-os magyar földhitelintézeti záloglevél maradt a régiben. A hitelsorsjegy 50 krral emelkedett. A pénznemeknél csekély a változás: cs. kir. arany 3 krral szállt fölfelé, a 20 frankos arany pedig 1 krral szállt lefelé. A váltók árfolyama Párisban 5 krral hanyatlott, Londonban 15 krral emelkedett.

Budapesti gabna- és értéktőzsde márcz. 9.

Vasárnapi tőzsde. Külföldi alacsony árfolyamok daczára, az üzlet elég szilárd hangulat mellett indult meg. Osztr. hitelr.-ben 230.80—231-el történt kötés és Bécsből érkezett magasabb árfolyamokra 232.10-re emelkedtek. Magyar hitel részvények 225, magyar aranyjáradék 85.05-el kerestetett.

Vidéki-piaczok.

Faks marczius. (Az „Egyetértés" tudósitása). A folytonos esőzés következtében a vidéki utak majdnem járhatlanok, minélfogva piaczunk gyéren van látogatva. Gabnaárak: buza 7. 7.50, rozs 4.—4.50. árpa 3.80—4 mmázsánként.

r. l.

Arad, márcz. 8. (Szeszüzlet.) Készáru nagyban 25 frt 50 kr, 26 frt hordó nélkül. Részletben 26 frt 50 kr. hordó nélkül, 28 frt 75 kr hordóstól pr. 100 liter %.

Kecskemét, márcz. 8. (Gabnaüzlet.) Tiszta buza 5.20—5.85, elegyes 4.23—4.88, rozs 3.30—3.58, árpa 3.25 3.58, zab 2.13—2,92, kukoricza 2.76—3.25 hekt.

Arad, márcz. 8. (Gabnaüzlet.) Tiszta buza 100 klg. legneh. 8.60, közép 8.20, kétszeres legneh. 7.70, közép 7.40, rozs legneh. 5.20, közép 5.—, árpa legneh. 5.30, közép 5.10, zab legneh. 5.20, közép 5.10, kukoricza legnehezebb 4.40, közép 4.30.

Szállitóüzlet.

Brood, (A Száva mellett) márcz. 3. A szállitóüzlet e héten vesztett élénkségéből, mivel az uradalom csak Dobojból eszközölteti a szállitásokat. Körülbelől 5—600 szekér érkezett ide, de Dobojba küldettek elszállittatás végett. A forgalom általában elég élénk volt, Borból 5—600 hectoliter jött 15—16 frtjával forgalomba; körülbelül 3—400 hectoliter van még itt készletben. Szesz 26 frtjával adatott el; liszt kávé és czukor is kelt. Szállitmányi illetékek: Derventre 3, Kotorsko 7, Doboj 9, Maglaj 11, Zenicza 18, Szerajevóba 28 frt métermázsánként.

Napirend márczius 10-én.

Naptár. Hétfő. Kath.: 40 vértanu. Prot.: Etel. Görög-Orosz: 26. Porfir pk. Napkél 6 óra 26 perczkor. Nyugszik 5 óra 55 perczkor.
Képviselőház ülést tart d. e. 10 órakor.
Muzeumban nyitva van a természetiek tára d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Akadémia II. osztályának ülése délután 5 órakor.
Föv. középitési bizottság ülést tart d. u. 4 órakor.
Föv. közigazgatási bizottság ülése d. e. 10 órakor.
Sziniképezde operai növendékeinek zenészeti matinéeje d. e. 10 órakor.
Orsz. gazdasági és tanszermuzeum d. e. 10—12 és d. u. 2—4 órák közt nyitva.
Orsz. képzőmüvészeti csarnok d. e. 9 órától d. u. 5 óráig nyitva.
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Akademiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.
Egyetemi könyvtár d. u. 4—8 óráig nyitva.
Az állatkert nyitva egész nap.

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Nyilt-tér.

Nyilatkozat.

Alólirottak ezennel kijelentjük, miszerint: Mocsáry Béla és Perzsay Ferencz urak között felmerült becsületbeli ügy a lovagiasság kellékei szerint előttünk elintéztetett.

Kelt Albert-Irsán, márczius hó 8-án 1879.

Ughváry Károly, Szücs Gyula,
fj. Negyedi Ferencz, Ruttkay Ferencz.

Budapesti szinlapok.

Hétfő, márczius 10-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

A törvénytelen fiu.

Szinmü 5 felvonásban. — Irta ifj. Dumas Sándor, forditotta Feleki Miklós. — Személyek:

Vignot Klára	Felekiné	Hermine	Márkus E.
Jacques	Náday	Fresard	Beresényi
Sternay	Feleki	Gervaise	Györgyné
Henriette	Lendvayné	Lucien	Kőrösmezei
Dorgebac	Szigeti J.	Orvos	Komáromi
Dorgebacné	Paulayné	Pinczér	Faludi

Kezdete 7 órakor.

NÉP-SZINHÁZ.

A kis herczeg.

Operette 3 felv. Irták H. Meilhac és L. Halévy, forditotta Rákosi Jenő. Zenéjét szerzé Charles Lecocq. — Személyek:

Parthéne	Sziklai E.	Tanvilly	Kolozsvári
Monlandri	Solymosi	Dö Sató	Jenei A.
Frimusz	Együd	A hg. asszony	Komáromi M.
Navailly	Jány	Bernárt	Pártényi
Márinyák	Bakonyi	Egy kukta	Vasvári

Kezdete 7 órakor.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában Károly-kaszárnya rostély-utcza 3. szám.